

STUDENTŲ RIAUŠĖS

PASKUTINĖS VAKARŲ BERLYNO IR VOKIETIJOS STUDENTŲ RIAUŠĖS BUVO KILUSIOS IŠ PROTESTO PRIEŠ GERO GYVENIMO NUOBODULĮ. — PAVYZDĮ DAVĖ NE MASKVA, BET KALIFORNIJOS BERKELEY UNIVERSITETAS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praeitą savaitę Vakarų Berlyne ir kituose Vakarų Vokietijos universitetų miestuose būta nemažų studentų riaušių, kurias iššaukė pasikėsinimas prieš Vakarų Berlyno radikalių studentų grupelės vadą Rudi Duschke. Tas 27 metų sociologijos studentas buvo pašautas 23 metų vyro Josef Bachmann, kuris savo keliu buvo vėliau sužeistas susišaudymo metu su policija. Atrodo, kad auka ir pasikėsintojas iš savo sužeidimų šlaip taip išsikaptys ir tai būtų tikrai "happy end" tragiško nesusipratimo.

Bachmann sakosi, kad jį šauti į Duschkę paskatino dr. Martin Luther King nužudymas JAV-bėse. Ironiška, kad ir Duschke savo sąjūdžiui turėjo pavyzdį iš Amerikos. Tai Berkely universiteto Kalifornijoje 1964 metų riaušės ir jų vadas, šiandien jau visų užmirštas, Mario Savio.

Kaip Amerikoje, taip ir Vokietijoje, opagaliau ir visame pasaulyje, besimokančio jaunimotarpė jaučiamas visai natūralus ir iš esmės sveikas nepasitenkinimas nusistovėjusia tvarka. Tokioje Vokietijoje valstybės globa žmogų lydi nuo lopšio per ligoninės lovą iki pat grabo. Ir Amerikoje po truputį virstame tik eiliniai "social security" numeriai -- federalinė valdžia čia bando nustatyti kokių santykiu turi būti maišomos rases mokyklose ir miestų kvartaluose!

Anksčiau jaunimas buvo užsikrėtęs revoliucine dvasia tam, kad pagerinus dalies gyventojų - darbininkijos - būklę. Vienas iš tokių, Karolis Marksas, jau 1850 visai teisingai pastebėjo: "In der allgemeinen Prosperität kann von einer wirklichen Revolution keine Rede sein." (Bendroje gerovėje negali būti kalbos apie tikrą re-

voliuciją).

Marksas prieš šimtą su viršum metų samprotavo visai teisingai. Nūdieniai revoliucionieriai kapitalistiniame pasaulyje sukėlė daugiau triukšmo savo rūbais negu idėjomis. Kokią revoliuciją gali sukelti krašte, kur nėra koncentracijos lagerių, gali daryti ką nori ir net prie geriausių norų sunku numirti baidu?

Iš kitos pusės, gerovė, kurią įkūnijo valstybės globa, žmogų vis tiek slepia. Randama, kad valdantieji sluoksniai daro įvairiausias "manipuliacijas", kad vienaip ar kitaip paveikus viešąją nuomonę ir net parlamentas faktinai neatstovauja tikrąją krašto nuomonę, bet tik partijų, kurios norėdamos išsilaikyti valdžioje daro įvairiausias kombinacijas, pavyzdžiui krikščionių demokratų - socialdemokratų koalicija Vakarų Vokietijoje. Sudarius tokią koaliciją, faktinai išnyko opozicija ir valdžia, turėdama solidžią daugumą seime gali daryti ką nori, nesulaukdama viešo protesto. Tokia situacija sukėlė Vokietijos studentų tarpe šūkį: "Abbau der Herrschaft von Menschen ueber Menschen" (Žmonių viešpatavimo žmonėms panaikinimas). Tačiau kaip tai padaryti, praktiškai niekas nežino, todėl to siekiančiųjų idealu staiga pasidarė kiniečių Mao Tsetungas, kuris visą laiką varo savo "kultūrinę revoliuciją", kad neleisti nusistovėti biurokraičiai santvarkai, iki šiol sekusiai kiekvieną revoliuciją.

Taip pat gerą progą savo nepasitenkinimui nusistovėjusia tvarka pareikšti davė Vietnamo karas, nes dėl to karo specifinių sąlygų -- partizanai prieš moderniausias lėktuvus -- nukendama daug nekaltų civilių gyventojų: ir nuoteristų kulkų ir nuo lėktuvų bombų. Už tat visur pasidarė madoje protestuoti prieš Vietnamo karą,

LVS "Ramovė" centro valdyba 1968 metais. Stovi iš kairės: vicepirm. K. Dabulevičius, sekr. E. Vengianskas, pirm. prof. S. Dirmantas, II vicepirm. P. Gaižutis, turto vedėjas K. Mikolajūnas, išd. J. Rapsys, kultūrinių reikalų vadovas dail. A. Rūkštelė. Nuotraukoje trūksta valdybos nario A. Juškevičiaus, V. Noreikos nuotrauka.

LVS 'RAMOVĖ' RUOŠIASI METINEI ŠVENTEI

LVS "Ramovė" CV-bos nutarimu, šiais, Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 50-čio sukaktuviniiais metais, lapkričio mėn. 23 d., visur, kur tik veikia sąjungos skyriai, ruošiamasi kiek galima iškilmingiau paminėti Lietuvos ginkluotųjų pajėgų atkūrimo metinę sukaktį, apjungiančią lietuvių karius, partizanus, laisvės kovų dalyvius ir visus savanorius, kurie, bet kur ir kada, su ginklu rankoje, stojo ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Pagrindinis didingas minėjimas ruošiamas Chicagoje. Jį rengia LVS "Ramo-

vė" CV-ba, Chicagos skyriaus talkininkaujama. Šia proga Sąjungos statute numatytiems organizaciniams ir veiklos reikalams aptarti, lapkričio 23 d. įvyks CV-bos šaukiamas skyrių atstovų suvažiavimas, vakare -- dalyvaujant ir svečiams, bendras suvažiavimo dalyvių banketas. Pats Lietuvos ginkluotųjų pajėgų atkūrimo minėjimas, atžymėtas pamaldomis, iškilėmis prie Laisvės Kovų paminklo, specialia akademija su oficialia bei menine programa, įvyks lapkričio mėn. 24 d.

Labai malonu paminėti, kad Chicagoje, į šių iškilmių organizavimo paruošiamuosius darbus, jau dabar aktyviai įsijungė Lietuvos Kūrėjų Savanorių, Lietuvos Šaulių Sąjungos, LK "Birutės" Draugijos ir LB Chicagos apygardos vadovaujantieji organai.

Jau pradėti ir paruošiamieji darbai: buvo sušauktas minėtų organizacijų bendras posėdis, sudarytos specialios komisijos, aptartos programos, ruošiami pranešimai spaudai ir reikiama informacinė medžiaga LVS "Ramovė" skyriams. Artimiausiu laiku numatomas plataus masto visų Chicagoje veikiančių visuomeninių, jaunimo organizacijų atstovų bei spaudos darbuotojų informacinis pasitarimas šio minėjimo reikalams aptarti.

Visiems šios šventės ir suvažiavimo planavimo darbams vadovauja niekad nepailstantis LVS "Ramovė"

CV-bos pirmininkas prof. gen. Stasys Dirmantas, CV ir Chicagos skyriaus vadovybių narių talkininkaujamas.

E. Vė.

IŠ VISO PASAULIO

● PREZ. L.B. JOHNSONAS, tęsdamas savo pasimatymus ir konferencijas Honolulu su atsakingais pareigūnais P. Vietnamo, susitiko ir su P. Korėjos prezidentu Chung Hee Park. Oficialūs komunikatai skelbia apie abiejų prezidentų vieningą nusistatymą siekiant derybų su Hanoi. Jie taip pat sutarė, jog Pietryčių Azijos kraštų atstovų konferencija būtų dar per ankstyva dėl to, kad politinė situacija dar neteikia pagrindo pramatymui tolimesnių žygių, Hanoi vyriausybei dėsiant su susitarimu dėl vietovės deryboms.

● ČEKOSLOVAKIJOJE prasidėjo žygių išaiškinti J. Masaryko žuvimo aplinkybėms nuėjo ligi to, kad Prahos kompartijos oficiozas Rude Pravo viešai jau kaltina Sov. S-gos ano meto režimą ir Beriją, kaip tie sioginiai prisidėjusius prie nužudymo "garbingo vyro, kad ir nesupratusio 1948 m. įvykių eigos, bet kuris būtų sugebėjęs padėti išvengti nusikaltimų, įvykdytų tik įvykių pasekoje".

● SENAT. Eugene J. McCarthy, demokratų kandidatas prezidento vietai, vienoje iš savo kalbų pareiškė, jog derybose su Hanoi vyriausybe jau iš anksto reikia pabrėžti, kad JAV su tiks su koalicinės vyriausybės sudarymu Saigone, McCarthy turi galvoje komunistinių partizanų atstovų įsileidimą vyriausybėn.

● LENKIJJOJE vyksta "valymas" aukštesniųjų pareigūnų eilėse vėl palietė apie 60 asmenų, daugiausia vadovavusių periferijos administracinėms ar ūkinėms įstaigoms. Dauguma jų žydų kilmės, kaltinamų cionizmu, revizionizmu, buvus stalinistais ir kt. Be to, visi jie kurstę studentiją neramumams kelti.

● PREZ. DE GAULLE atstovai pareiškė, kad paskleistos pasaulio spaudoje žinios apie Sov. S-gos šnipų buvimą prezidento štabe neatitinkančios tikrumų.

● AUKŠTO RANGO JAV karys, kurio pavardės spauda neskelbia, pareiškė: "Ar būdamas Ho Chi Minhu, nelauktum, kad JAV prezidentu bus išrinktas R. Kennedy ar E.J. McCarthy? Juk jie abu sutinka su koalicinės vyriausybės su komunistais sudarymu P. Vietnamo. Tai reiškia, kad Š. Vietnamas nebeturė dėl to ir derėtis. Š. Vietnamas vargu sutiks su paliaubom, kol nepaaiškės, kas bus JAV prezidentu".

ŠIANDIEN IR RYTOJ

ČEKOSLOVAKIJOS įvykiai tebėra pasaulio dėmesio centre. Principai, dėl kurių Dubcek ir jo šalininkai kovoja, yra priešingi komunistinio pagrindams. Žmogaus teisių gerbimas, individo ir nuomonų laisvė, buvimas daugiau politinių partijų ir piliečių demokratini dalyvavimas valstybės reikalų tvarkyme nesiderina su komunistinio programa. Dubcek rodo ištikimybę marksizmui-leninizmui ir Kremliaus tarptautinei politikai, bet nesivaržo užmegsti ryšius su Vakarų Vokietija ir pasirodęs su ja derėtis dėl Muencheno susitarimų panaikinimo. Tokia Dubceko laikysena, aišku, nepartiną Kremliaus patikėtiniui Rytų Vokietijoje stalinistui Ulbrichtui.

Kokia priežastis to skilimo?

Pirmiausiai laikas ardo bet kokius blokus. Negali būti tėtimo, kuris pasiliktu amžinas. Negali būti režimo, pagrįsto baimė, kuris nesusilpnėtų. Viskas kas prašoksta saiką, nebūna amžina.

Kita priežastis tai naujos generacijos atsiradimas, kuri yra indiferentiška praeičiai ir yra žingeidi dalykams, vykstantiems pasaulyje. Ji ieško tautų suartėjimo ir reikalauja laisvės keliauti ir pasikeisti nuomonėmis.

Prie to dar prisideda ir ekonominiai nepasisekimai. Nedėl to, kad komunistai nepadarė jokios pažangos, bet dėl to, kad ten žmonių pragyvenimo lygis žemas ir laisvieji režimai, pravardžiuojami imperialistiniais, tikrumoje yra daug toliau pažengę.

Taip Maskvos satelitams keičiant veidą, ką dėl to galvoja sovietai? Galima tik spėti. Bet yra užtenkamai žinių, kad galima būtų padaryti išvadą, jog sovietų vadai smarkiai susirūpinę esama padėtimi. Partijos centro komiteto komunikatas leidžia matyti tą jų susirūpinimą. Kosyginas turėjo net sutrumpinti vizitą Irane ir skubiai sugrįžti Maskvon.

Išsiluosavimo iš vergijos vėjas, šią valandą pučias Rytų Europoje, nėra, kaip sovietai bando tvirtinti, vakarų spaudimo ar viliojimo išdava. Neramumų kėlėjus pasmerkti, jiems grasinti, reikėtų kišimasi į krašto vidaus reikalus. Tai sukeltų dar didesnę tyktį, sustiprintų sukilimą, pasunkintų padėtį ir pačioje Sovietų Rusijoje. Bet nusileisti būtų rizika pasukti blogu keliu, vedančiu prie galutinio suskilimo. Laisvės judėjimas yra užkrečiantis ir šiandien nebėra nė vieno sovietų satelito, kuris daugiau ar mažiau nebūtų palietas to judėjimo.

Atrodo, kad kompartijos centro komitetas, posėdžiavęs Maskvoje, šiuo metu nenorėjo nieko "sudauginti" ir sutarė laukti tolimesnės įvykių vystimosi. Brežnevas vis dėl to kreipėsi į neramumų kėlėjus keliais griežtais žodžiais, primindamas, kad reikia išlaikyti partijos geležinę discipliną. Kol kas centro komitete vyrauja liberališkesnė dauguma, kuri neleidžia pasireikšti griežtiesiems. Bet jei griežtieji laimėtų, ar sovietai nebandytų, kaip 1956 metais Vengrijoje, imtis jėgos padėti atstatyti su tankų pagalba? Dėl to abejojama, nes padėtis kitokia. Pasaulio opinija dėl to protestuotų. Ji neleistų Prahoj pražydydusią laisvę užgniaužti. Sovietai, atrodo, bus padarę nesugrįžtamą žingsnį ir turės sutikti su tuo ko nebegalį pakeisti, stengdamiesi kaip galima labiau sumažinti nuostolius, nors dėl to Pekinas vėl juos kaltins išdavus revoliucijos idėjas.

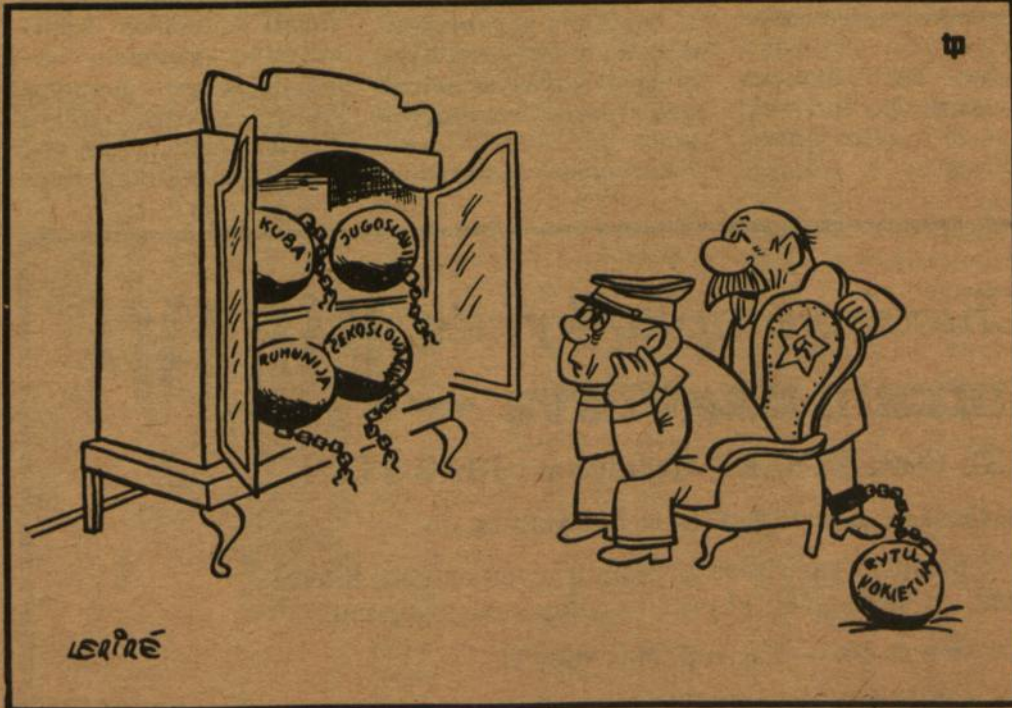
GREITAJAME traukinyje, einančiame iš Prahos į Vieną, čekoslovakų pasienio kontrolės valdininkas klausinėja jaunikačio:

-- Jūs vykstate į Vieną?

-- Taip.

-- Kodėl? Juk Novotny jau nebėra valdžioje!...

(vg)

-- Tai buvo senį gražūs laikai!...

STUDENTŲ RIAUSĖS

(Atkelta iš 1 psl.)

nazių, bet negalėjo studijuoti, nes nebuvo patikimas režimui. Už tat jis persikėlė į Vakarų Berlyną, kur dar kartą baigė gimnaziją ir tokiu būdu gavo teisę studijuoti sociologiją Vakarų Berlyno universitete. Jis yra vedęs vokiečių kilmės amerikietę Gretchen Klotz, kuri studiuoja teologiją ir rašo doktoratą tema 'Revoliucinės tendencijos pirmųjų krikščionių tarpe'. Duschke tapo socialistinės vokiečių studentų sąjungos (SDS) pirmininku. Tas 'studentenbund' narių turi vos kelis šimtus. Iš viso politinėm organizacijom iš 300.000 Vakarų Vokietijos studentų priklauso mažiau kaip 3%. (Kitos didesnės studentų politinės organizacijos yra socialdemokratų ir liberalų). Bet kadangi SDS kėlė didžiąsias triukšmas, apie ją ir Duschkę buvo nemažai rašoma, jie jaunimo tarpe tapo herojais, ypač kai nuo policijos keletą kartų gavo mušti. Viešai ar slapta daug kam patiko ir jų nusistatymas prieš bet koki autoritetą.

Šalia krikščionių demokratų - socialdemokratų koalicijos, didžiausias studentų puolimo objektas yra laikraščiai leidžias Axel Caesar Springer, kuriam priklauso 70% visos Berlyne išleidžios spaudos, 5 dienraščiai Vakarų Vokietijoje ir daugumas žurnalų. Jis leidžia didžiąsias tiražas Europoje (4.000.000) turintį Bild Zeitung ir rimtesnį Hamburgerio dienraštį "Die Welt" - tiražas 280.000. Springeris yra konservatyvių pažiūrų, tačiau protestuojama ne tiek prieš jo pažiūras, kiek faktą, kad jo žinioje yra didelė visos Vokietijos spaudos dalis, kad jis siekia visiško spaudos monopolio. Tą pažiūrą atstovauja ir "Der Spiegel" savitraštis, kuris yra spausdinamas... Springeriui priklausančioje spaustuvėje.

Aš nežinau kokios pažiūros Springeris apie Duschkę yra dabar, kai buvo padegtos jo koncerto spaustuvės ir sudaužyti laikraščius išvežiojo sunkvežimiai, tačiau praeitų metų pabaigoje Springeris taip samprotavo: "Aš gerai suprantu Rudi Duschkę. Iš koki susidaro mūsų gyvenimo 90 ar teisingiau 95 procentai? Iš pilko pareigų pildymo. Atsi-

Didingas paminklas Washingtone JAV 16-tam prezidentui Linkolnui, negrų vergijos panaikintojui. Paminklas apstatytas 36 stulpais, nes tiek valstijų buvo jo prezidentavimo laiku. Viduje yra Linkolno didelė iš balto marmuro statula.

Negrų užtarėjų žudymas

K. S. KARPIUS

Negro dvasiškio dr. L. King nužudymas bal. 6 d. Memphis mieste, pietuose, pirmą kartą istorijoje išjudino veik visą pasaulį ir galingą Ameriką, bet ta pagarba atiduota šešėlyje baimės įvykių, kurie galėjo pasiekti tą atentatą.

Dr. King, pakilęs į negrų vadus kovoje už jų teises ir lygybę su baltaisiais, tą kovą vedė protestų demonstracijomis, įtikindamas savo pasekėjus, kad negrai daugiau laimės taikos priemonėmis negu ginklais, kaip to siekia kiti negrų vadai, nes girdi, riaušių pasekose daugiausia nukentčia patys negrai.

Jo pagerbimas nepatenkino konspiratorių, dirbančių svetimos valstybės parama ir pagalba, siekiančia suplaisinti šią valstybę, kad Amerikai susilpnėjus Sovietai galėtų tapti pirmąją jandžia galybe pasaulyje.

Dr. King žinojo ir matė negrų kurstytojų pasimojimus, girdėjo jų grasinimus mirtimi -- taip priešingai pusei buvo nenaudingas jo darbas. Po jo nužudymo, ana pusė pasišokėjo baltuosius dar labiau kaltinti, tikrindami kad ta žudyste baltieji paskelbė negrams karą, ir negrai privalą kersyti papludydami kraštą baltųjų krauju.

Tačiau visuotino negrų sukilimo, kaip konspiratoriai troško ir skaičiavo, nesulaukė. Įvyko riaušių, ir gana didelių, keliuose paskiruose miestuose, tarp jų ir sostinėje Washingtone. Konspiratoriams paaiškėjo, kad dauguma neg-

minkime tik kiekvieno ryto skutimąsi ir viską, kas po to seka ir vispasiukartoją".

ry linkę siekti savo teisių praplėtimo taikiu keliu. Kaip toliau vyks, parodys ateitis.

PREZIDENTO LINKOLNO NUŽUDYMAS

Sąryšyje su Dr. Kingo nužudymu primintinos kitos žudystės, turėjusios bendro su dirbusiais negrų gerovei -- nušovimas dviejų buvusių prezidentų, išrinktų lygiai 100 metų protarpui.

Abraomas Linkolnas buvo išrinktas prezidentu 1860 metais naujai įsteigtos Respublikonų partijos šiaurėje. Tada jau virš 20 metų ėjo ginčai tarp baltųjų už ir prieš negrų vergiją naujai į JAV įstojančiose pietinėse valstijose. Ankstyvesnės pietinės valstijos, kurių gerovė rėmėsi negrų vergų darbu, buvo tuo tarpu neliečiamos.

Linkolną išrinkus prezidentu, pietinės valstijos, baimindamosi, kad su laiku vyriausybė gali imtis panaikinti vergiją ir jų ribose, 1861 metais pradėjo iš valstybės išsimesti ir paskelbė šiauriečiams karą. Linkolnas, 1863 metų sausio pradžioje, išleido proklamaciją VISŲ negrų išlaisvinimui.

Tada ši valstybė sudėjo iš 36 valstijų su 31,500,000 gyventojų, jų tarpe apie 3,000,000 negrų, daugiausia pietuose. Kare šiauriečiai paguldė virš 360,000 gyvybių, pietiečiai -- apie 140,000.

Karas baigėsi 1865 m. balandžio 9 d., pietiečių sumušimu, o keliomis dienomis vėliau, bal. 14 d., pietiečių pasamdytas aktorius prezidentą Linkolną nušovė vaidinimo metu teatre Washingtone.

Linkolnas, gimęs varg-

šų prastuolių bakažėje 1809 metais, pietuose, Kentucky valstijoje, sunkiai vargęs ir blaškesis darbo ieškodamas keliose valstijose, apsigyvenęs Springfield, Illinois, prasimokslinęs ir įgijęs advokato diplomą, įsijungęs į politiką, pasiekė prezidento vietos. 1864 metais karo eigoje, buvo išrinktas antram terminui.

Karo laimėjimas ne daug negrų gerovei pasitarnavo. Atsiektą tik tai, kad pietų dvarininkai negalėjo jau negro pirkti ir parduoti, nei pabėgusio grąžinti ir už tai jo bausti; galėjo mesti dirbė vienur ir eiti kitur, ir laisvai keliauti iš vienos valstijos į kitą. Tačiau, pakeitimas vietos, jeigu gavo kitur dirbti, nebuvė kuo geresniu, nes vis tiek gavo tik paprasčiausią, sunkų darbą, taigi stengėsi laikytis, jei buvo galima pakęsti, pas savo pirmesni darbdavi prisitaikant prie visų nuostatų. Baltieji amatininkai niekur jų nepriėmė į unijas ir nedavė progų amato išmokti.

Į šiaurines valstijas negrai pradėjo keltis I Pas. karo metu, kai dirbtuvėse prireikė darbininkų. Politiniais išskaičiais pradėjus čia jiems pataikauti ir mokėti bedarbiams pašalpas, negrų plaukimas į šiaurinius industrinius centrus labai pakilo.

Tačiau to karo laimėjimu Linkolnas išgelbėjo valstybę nuo suplėšymo. Ji išaugo iki 50 valstijų, tokia kokią šiandien matome, su virš 200,000,000 gyventojų, kurių apie 25 milijonai yra negrai. Tai jau didelė pajėga.

Už valstybės išgelbėjimą Linkolnui 1922 metais pastatytas šis didingas paminklas pačiame Washingtone, be daugybės šiaip paminklų įvairiose krašto dalyse. (Pietiečiai buvo išstatę paminklą žudikui aktorui Booth).

Kai Linkolno karstas buvo traukiniu vežamas į Springfield, Ill., palaidoti, pakeliui miestuose buvo daryta sustojimai, duoti progą minioms atiduoti jam pagarbą.

PREZIDENTO KENNEDY NUŽUDYMAS

Negrų "laisvinimo" griebėsi čia atsibastę po 1905 metų socialistai revoliucionieriai. Nepavykus nuversti carą Rusijoje, čia radę laisvesnės sąlygas veikti, kurstė industrinius darbininkus nuversti Amerikos "kapitalistinę kraugerių valdžią". Negrus pietuose kurstė sukilti, įsteigti atskirą juodųjų republiką -- kad tik kaip nors

L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA LEIDINYS

išleistas 1965 m. liuksusiniame apvalke ir popierėje, gausiai iliustruotas, gaunamas

DIRVOJE,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

"Trokštam, kad priaugančioms kartoms šis leidinys būtų patikimas ir tvirtas ramstis, akivaizdi gairė jų jaunatvėje, jų polėkiuose, jų idealuose ir siekiuose".

(Redakcinės Komisijos žodis).

Leidinio kaina — 10 dol.

Puiki dovana studijuojančiam jaunimui.

suplėšius šią valstybę.

Tie patys revoliucionieriai po 1917 metų bolševikinės revoliucijos, ėmėsi darbo rimčiau, siųsdami parinktus baltuosius ir juoduosius terorizmo "universitetus" Rusijoje, vėliau ir Kuboje, panaudojant negrus norinčius sau platesnių teisių siekti kruvinais sukilimais miestuose.

Prezidentą Kennedy nušovė baltas žmogus pietuose, 1963 metų lapkričio 22 d. lankantis Dallas mieste. Atsiminsime, išrinktas prezidentu 1960 metais, Kennedy ėmė gausiai tenkinti negrų reikalavimus, tuo tapdamas jų garbinamu globėju-patronu. Jam pastatytas paminklas Arlington kapinėse.

Konspiratoriai paskelbė, kad jį nužudė baltieji pietiečiai, negrų teisių ir gerovės priešai. Tuo įvykiu tikėję sukelti negrus skersti baltuosius, to nesulaukė -- negrai laikėsi ramiai.

Tuo tarpu paaiškėjo, kad žudikas, Oswald buvo buvęs Rusijoje, gyveno prie Minsko, ten gi-

riose atliko šaudymo pasirošimus. Davė jam rusų žmoną, kurią leido išsivežti į Ameriką -- labai nepaprastas įvykis Sovietų sistemoje.

Nesuėjus nei pilniems penkiems metams po tos žudystės, dabar atėjo eilė statyti paminklus naujai konspiracijos aukai.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
GEAR & SPLINE GRINDERS
AIRCRAFT & TOOL ROOM
MACHINISTS
Day & Night Shift
100% company paid pension, paid vacation, paid holidays, Blue Cross, life insurance & sick & accident insurance. Steady work, plus overtime.

GEARCRAFT, INC.
23349 Dequindre Ave.
Hazel Park, Mich.
313 — 564-5923

(40-46)

WANTED JOURNEYMEN
TOOL & DIEMAKERS
Age no barrier.

For days & afternoon shift
Steady year round work for qualified men. Employment office 8:30 A.M.
INLAND TOOL & MFG. CORP.
20263 Hoover Detroit, Mich.

(40-45)

ARC WELDERS
and
SPRAY PAINTERS
EXPERIENCED ONLY.
Immediate openings. Good wages & pension plan.
REMKE, INC.
28100 Groesbeck Hwy.
Roseville, (Detroit), Mich. 48066

(45-54)

OPPORTUNITIES FOR REGISTERED NURSES

To work in 90 bed accredited acute general hospital — located 20 minutes from Downtown Detroit — Starting salary \$650.00 per month, plus \$45.00 paid differential for afternoon & night shifts. Excellent personnel policies and liberal benefits include:

- PAID SICK LEAVE
- PAID VACATION
- PAID BLUE CROSS
- PAID PENSION PLAN

FOR FURTHER INFORMATION CONTACT
MR. S. B. MILTON—ADMINISTRATOR

SUMBY MEMORIAL HOSPITAL

234 VISGER RD. RIVER ROUGE, MICHIGAN
313 — DU 1-6265

(42-48)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių labai priimamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETIKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

ŠVIETIMAS IR REZOLIUCIJA

Iš patiektos rezoliucijos sprendžiant, Chicago LB Apygardos suvažiavimas bene bus daug dėmesio kreipęs į lietuviškojo švietimo ir auklėjimo reikalus. Kad taip galėjo būti rodo ir rezoliucijos sakiny, iškėliąs švietimo klausimą šalia Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo siekio.

"... lietuvių visuomenė kviečiama ateityje skatinti lietuviškąjį švietimą bei tautinį auklėjimą pačia svarbiausia priemone ir drauge pagrindu visiems kitiems lietuvių išeivijos tikslams siekti", kalba rezoliucijos autoriai.

Rezoliucija, nurodyma į eilę priemonių, kurių reiktų imtis švietimo reikalams pagerinti, kreipiasi į visuomenę, kad skiriami tam reikalui pinigai būtų keleriopai padidinti.

Atsižvelgiant į tai, kad vyko L.B. apygardos suvažiavimas, kurį sudarė daugumoje L.B. apylinkių atstovai, rezoliucijos suredagavime stokojaime konkretesnių tuo reikalu nurodymų L.B. apylinkėms. Kreipimasis į visuomenę yra arba rezoliucijos autorių liapsusas arba nuplovimas rankų LB apylinkių vadovams.

Šiuo atveju būtų tikęs įsakmus nurodymas, kad LB apylinkės ne mažiau 50% savo pajamų skirtų švietimo ir tautinio auklėjimo reikalams. Be tokių konkrečių įpareigojimų apylinkėms kreipimasis į visuomenę praranda efektyvų įspūdį ir rezoliuciją skaitas gana labai jau apibendrintą ir nepaiešojantį vaizdą.

Apygardos suvažiavimo rezoliucijų autoriai būtų gerai padarę, jeigu rezoliucijų redagavimo metu būtų geriau susipažinę su LB įstatais ir išsižiūrėję į LB išpareigojimus švietimo srityje.

Aišku, kad ne rezoliucijoje visos švietimo ir tautinio auklėjimo problemos esmė. Esmė glūdi ne vien tos ar kitos apygardos veikloje, kiek švietimo organų vadovybės kruopštume sekant L.B. apylinkių darbus ir jų įnašą švietimo srityje. Kai paaiškės, kad yra apylinkių, švietimo reikalais visai nesidominčių, gal išsirutulios ir priemonės, kurių būtina imtis sunkiai švietimo buklei taisyti.

LB Chicagos apygardos suvažiavimo rezoliucijos

LB Chicagos apygardos suvažiavimas, įvykęs 1968 m. kovo 24 d. išreiškia savo gilų solidarumą su visais obalniais bei uždaviniais, kuriuos mūsų vadovaujantys veiksniai paskelbė ryšium su 50-taisiais Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo metais.

Suvažiavimas kviečia visą Chicagos apygardos ribose esančią lietuvių visuomenę ugdyti tarpusavį solidarumą, remti darbą, lėšomis bei moraline talka įvykdymą tų už-

davinių, kuriuos mums šie, Lietuvos laisvės kovos metai ypatingai ir pa pildomai uždeda.

REZOLIUCIJA LIETUVIŠKOJO ŠVIETIMO BEI AUKLĖJIMO KLAUSIMU

Suvažiavimas sveikina ir pritaria visom ligšiolinėms pastangoms plėsti ir tobulinti lietuviškojo švietimo bei tautinio auklėjimo darbą. Vienok, tuo pačiu metu tenka konstatuoti, jog tai kas yra daroma, nėra pa-

kankama, jei norima tolimesnei atečiai užtikrinti lietuvių išeivijos tautinę gyvybę ir jai tenkančių istorinių uždavinių atlikimą.

Ateitis bus prarasta, jei mūsų visuomenės dėmesyje lietuvių švietimas bei tautinis auklėjimas pagaliau bent kartą neatsistos pirmon vieton šalia Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo siekio. Tokiam pavojui ir tuo pačiu ateities praradimui išvengti lietuvių visuomenė kviečiama ateityje skatinti lietuviškąjį švietimą bei tautinį auklėjimą pačia svarbiausia priemone ir drauge pagrindu visiems kitiems lietuvių išeivijos tikslams siekti.

Konkretus, nelūpinis susirūpinimas išeivijos tautine gyvybe galėtų būti geriausiai išreikštas, jei pirmoje eilėje griebtumėmės šių priemonių:

1. Visuomeninės aukos ir lėšų skyrimas lituanistiniam švietimui bei tautiniam auklėjimui turėtų būti, mažiausiai, keleriopai padidintas.

2. Lituanistinės mokyklos naudojamų priemonių, patalpų ir kitų išorinių sąlygų prasme turėtų mažai kuo skirtis nuo šio krašto mokyklinės aplinkos.

3. Naujų mokytojų ruošimas turėtų būti supratas kaip neatidėliotina ir skubiai sprendinas gyvybinis reikalas.

4. Paspirtintu tempu turi būti pradėta ruošti ir leisti vaikams bei jaunimui skirtina literatūra.

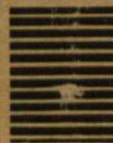
5. Visoms jaunimo organizacijoms teikti padidintą finansinę, moralinę ir kitokią talką, kiek tik jos reikia.

Išvardintos konkrečios priemonės sudaro tik dalį visų galimų priemonių. Visas jas organizuoti yra visų visuomenės grupių uždavinys. Tačiau šis suvažiavimas negali užmerkti akių esamos padėties aki vaizdoje ir skaito savo pirmąją, šventą pareigą šaukti lietuvių išeiviją ateityje padidinti ligšiolinį dėmesį lietuvių švietimui bei tautiniam auklėjimui, nuo kurio, galų gale, priklausys mūsų tautinė ateitis visom prasmėm.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LITHUANIANS IN CANADA

KANADOS LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

AR REIKALINGAS PANAŠUS VEIKALAS IR
APIE AMERIKOS LIETUVIUS?

Juozas J. Bachunas

Tik su mažų pavėlavimu nesenai pasirodė anglų kalba veikalas "Lithuanians in Canada". Tai gero popierio, gražiai atspausa 370 puslapių knyga kietais viršeliais, išleista kaip vienas iš Canada Ethnica serijos veikalų, skirtų šimtmečio kanadinio gyvenimo proga aprašyti įvairias tautines grupes, iš kurių yra susidariusi dabartinė Kanada.

Laikas ir sąlygos tokios, kaip knyga pasirodyti buvo palankios, nes prie prisidėjo kanadiečių vadinama Centennial Commission, sudaryta praveisti Kanados Konfederacijos šimtmečio sukaityvėms paminėti. Patį didžiausią darbą šiai knygai paruošti ir išleisti, žinoma, atliko Kanados lietuvių bendruomenės vadai, kultūrininkai ir organizacijos.

Knygai medžiagą ruošė, rinko, rašė ar redagavo apie 20 artimiausių bendradarbių, kurių tarpe talkon atėjo ir keli JAV lietuviai. Veikalo vyriausiu redaktoriumi buvo kun. Pr. Gaida, su kitais redaktoriais: S. Kairiu, J. Kardeliu, J. Puzinu, A. Rinkūnu, J. Sungaila, J. Kaškeliu, K. Baronu bei eile bendradarbių. Tai pavyzdinga darbo organizacija ir talka.

"Lithuanians in Canada" plačiai ir išsamiai nušviečia beveik visas Kanados lietuvių gyvenimo sritis, pradedant nuo lietuvių imigracijos priešaušrio ir baigiant vėliausiomis dabartinėmis datomis. Išsamiai aptariamos Kanados lietuvių religinės organizacijos, pasireiškimai švietimo ir kultūros srityse, menuose, spaudoje, socialiniame ir šalpos darbe, sporte, akademinėse profesijose, pramonėje, prekyboje, bizniuose. Taip pat tinkamom progom pateikiamos bendros žinios apie Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, politines aplinkybes ir aspiracijas. Labai gausu Kanados lietuvių

gyvenimo ir atskirų ryškesnių asmenų nuotraukų.

Trumpai kalbant, šis veikalas man atrodo, kaip išsamus ir pati geriausia Kanados lietuvių enciklopedija, sukaupusi tiek faktų ir davinių, kiek jų turbūt negalėtume rasti ir didžiojoje Lietuvių Enciklopedijoje. Šioj pastaroj informacijos yra išblaškytos per daugybę tomų, gi čia -- viskas vienoje vietoje, kur atitinkamose skyriuose greit rasi, kas tik reikalinga.

Tokios knygos išleidimu atlikta dviguba naujda. Lietuviai turės veikala, kuriame mūsų išeivijos buklė ir gyvenimas išsamiai apžvelgiamas Kanadoje, ir ateityje teks tik papildyti kas atsitiks naujo ir užaugs. Be to, toks anglų kalba paruoštas veikalas bus labai parankus informacijų šaltinis apie Kanados lietuvių visiemis kietaučiams ne tik Kanadoje, bet ir Amerikoje ir kituose angliškai kalbančiuose kraštuose.

Beskaitant šią puikią knygą, Amerikos lietuviui gali kilti "pavydas". Mes jau turime eilę lietuvių ir anglų kalbomis veikalų apie JAV lietuvių istoriją, apie atskirų vietų ar lietuviškų parapijų istoriją, taip pat pavaiždavimo lietuvių pasireiškimų visuomeninėje ar politinėje veikloje. Bet sistemingo ir išsamaus veikalo apie visą lietuvių grupę JAV gyvenime neturime. Toks veikalas ne tik mums patiems ir svetimiems visada būtų reikalingas, kaip informacijų ir faktų šaltinis, bet kartu ryškiau iškeltų į fokusą ir visą lietuviškąją tautinę grupę Amerikoje, kaip neabejotinai "Lithuanians in Canada" pakels lietuvių, kaip sakoma, į aukštesnę ir reikšmingesnę "kategoriją" Kanadoje.

Kadangi Amerikos lietuvių ir istorija, ir skaičius, veiklos apimtys ir visa kita yra daug didesnio masto, tai mes,

kaip ir kanadiečiai, negalėtume visko apimti nei vienu, nei dviem tomais, jeigu ryžtumėmės taip išsamiai ir smulkiai viską sužymėti, kaip jie galėjo padaryti. Praktškai gal būtų geriau apsiriboti vienu tomu, į kurią būtų galima kondensuoti sutelkti medžiagą ir paliesti tik svarbesnius atvejus, faktus bei asmenis.

Gal būtų gerai, kad ši klausimą draugiškai aptartą didžiosios mūsų organizacijos ir centrinės institucijos. Jis galėtų būti ištiriamas dviem kryptim. Ar mums atėjo metas pasirūpinti turėti anglų kalba Amerikos lietuvių, kaip etninės grupės, enciklopediją? Jeigu taip, kas ir kaip darytina. Tegul imtų ir 3-4 metus gerai padaryti.

Arba gal tas uždavinys galėtų būti suderinamas ir įjungiamas į bendrąją sutrumpintą Lietuvišką Enciklopediją, kurios kelis tomus anglų kalba, kaip žinome, yra pasiryžęs išleisti mūsų pasiųstas gabusis organizatorius Juozas Kapočius, didžiosios Lietuvių Enciklopedijos leidėjas?

Reikalas ir klausimas svarbus, todėl būtų tikslinga gerai aptarti ir susitarti, norint išvengti nereikalingo dubliavimo ir išteklų bei darbo skalavimo.

ATSIŪSTA PAMINETI

Lithuanians in Canada — Kanados LB leidinys angliškai, liečias ne tik informaciją apie Kanados lietuvių, bet ir apie Lietuvą. Iliustruotas nuotraukomis ir žemėlapiams, 370 psl. leidinys, išleistas 1967 m. (Kaina nepamėta), bando nušviešti lietuvių bendruomenės istoriją ir veiklą Kanadoje, tuo prisidedant prie Kanados šimtmečio atžymėjimo. Skoningą aplanką paruošė dail. Telesforas Valius. Leidinį ruošė ir redagavo Pr. Gaida, S. Kairys, J. Kardelis, J. Puzinas, A. Rinkūnas, J. Sungaila.

★ **Pavasario Lietus** — Alojzo Barono romanas. Išleido Nidos Knygų Klubas Londone 1968 m. 267 psl. Kaina — 2.50 minkštais viršeliais, 3.75 kietais.

★ **Nepriklausomybės Saulė** — Mykolo Vaitkaus atsiminimų V tomas, pirmoji dalis. (1918-1940) 295 psl. knyga 1968 m. išleido Nidos Knygų Klubas Londone. Kaina — 2.50 dol. minkštais — 3.75 dol. kietais viršeliais.

★ **Vilniaus Kraštas Faktų ir Atsiminimų Šviesoje** — atskiras atspaudas iš L. K. M. Akademijos Metraščių III tomo. Autorius — Bronius Zumeris, Australijoje. Išleista Romoje 1967 m. Nei leidėjas, nei leidinio kaina nepamėti.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
TOOLMAKERS
Must have job shop experience on
Tools, Gauges & Fixtures. Day work.
Steady work for qualified men.
ENMARK TOOL CO.
14835 Stephens Drive
East Detroit, Mich.
313 — PR 6-2721

(42-48)

EXPERIENCED
PRODUCTION WORKERS
PUNCH PRESS OPERATORS
DRILL PRESS OPERATORS
&
ASSEMBLERS
Days & afternoon shift
Steady work. Employment office open
8:30 A.M.
INLAND TOOL & MFG. CORP.
20263 Hoover Detroit, Mich.
(40-45)

Brighton parko mokyklos mokiniai, dalyvavę LB Chicagos apygardos suvažiavime. Invokaciją skaito kun. J. Borevičius, A. Gulbinko nuotrauka

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (18)

BRONYS RAILA

HITLERIČIO KOMPLEKSAS

Medicinoje nuo seno vartojami ligų pavadinimai su vienoda galūne, pvz. - artritis, sinusitis, bursitis, bronchitis, diverticulitis... Per du pastaruosius dešimtmečius atsirado dar viena panašaus skambėjimo liga - hitleritis.

Tai daugiau psichinė liga, tiksliau - tam tikras psichologinis kompleksas. Ir jį išgyvena, juo kankinasi, žinoma, ne Hitleris, kuris žuvo, ir ne tiek hitlerininkai, kurių nedaug beliko. Bet kiti, daugiausia tie, kurie dėl hitlerizmo žiauriai nukentėjo, sąmonėje ir pasąmonėje tebepergyvena baimę ir nerimą, kad tik tai vėl kada nors nepasikartotų.

Hitlerizmo naikinamų žydų kentėjimai ir nuostoliai Europoje buvo tokie dideli ir baisūs, jog jų baimės ir nerimai yra visai suprantami. Jie šiandien visame pasaulyje turi talento, galingos įtakos, priemonių ir pasiryžimo hitleričio kompleksą palaikyti, neleisti jam išgesti, nuolat budėti. Šis procesas kartais nueina į kraštutinumus, ieškant bei randant hitleričio ir antisemitizmo simptomų net ten, kur jų visai nebuvo ir nėra, kur tai yra tik normalūs įvairių kultūrinių, politinių ir socialinių konfliktų reiškiniai.

Beveik tiek pat aštrų ir kankinantį hitleričio kompleksą tebepergyvena Rusija ir bolševizmas. Dėl panašių ir dėl kiek skirtingų priežasčių.

Pavojus tautų kalėjimui

Jei ne "tūkstantmetinio germanų Reicho" kūrėjo Hitlerio rasistinių ir imperialistinių utopijų pamišimas ir vakariečių, ypač galingiausio sąjungininko, USA, nesugebėjimas ir gal nenorėjimas užbaigti Antrąjį Pasaulinį Karą tautų laisvės principo įgyvendinimu, - Sovietų Rusija nė žingsnio nebūtų pasistūmėjusi į Vakarus ir pati, gal būt, nustojus egzistuoti, kaip smurtiškiausias 20-jo amžiaus tautų kalėjimas.

Tai yra esminės reikšmės atvejis Rusijos dabartinei padėčiai ir jos laikysenai. Už Rusijos imperijos išlikimą ir išplėtimą ji sumokėjo brangią kainą, bet iš kitos pusės, kaip praėjusį kartą minėjom, "istoriškai" žlūrnt, ji galėtų ir turėtų būti tik dėkinga Hitleriui už tokios progos sudarymą.

Jei Vakarų sąjungininkai amerikiečiai ir anglai nebūtų visiškai palaužę vokiečių karo mašinos griauančiais bombardavimais ir sėkmingom invazijom, Rusija ne tik nebūtų tapusi pelningiausia karą laimėjusiu partneriu, bet būtų praradusi ir bolševizmo sistemą ir savo "daugiatautinę" valstybės sudėtį.

Buvo juk visai aišku, kad pati viena, vakariečių iš užnugario netrukdoma, Hitlerio Vokietija lengvai ir greitai būtų perkulpdžiusi Rusijos milžiną medinėm kojom. Bet užuot reiškusi dėkingumą anglų ir amerikiečių imperialistams, sustiprinta, grobiu persirijusi, Rusijos meška ir toliau prieš juos tebegalanda danti...

O visa tai ir parodė liūdną vakariečių nesugebėjimą ar naivų nesiorientavimą išmintingiau reguliuoti karo eigą. Jei britų Churchillio laikysenoje dar būtų galima rasti pateisinimų jo blaivesnių pramatymų gijoje, tai po Jaltos žymiai sunkiau ką surastume Rooseveltto globalinėse vizijose. Bet ar ko geresnio buvo galima laukti, kai prezidento Rooseveltto įpėdinio patarėjais lemiama laikotarpiu buvo tokie, kaip Alger Hiss ir panašūs?

Pavojinga per daug apžioti

Mirtinas hitlerizmo pavojus ir jo išvengimas turėjo eilę padarinių tolesnėje Sovietų Rusijos laikysenoje.

Kaip žinoma, Hitlerio germaniško rasizmo teoretikai kraujo ir kultūrų pakopose baltosios rasės grupėje pačią po žydų žemiausią vietą skyrė slavams, ypač lenkams ir rusams. Tai reiškė naują pažeminimą ir išūlų slavų paniekinimą. Iki Petro Didžiojo ir dar po jo, ilgai kentėjusi kultūrinės menkavertybės kompleksą, dabar laimėjusi karą Vokietijos sutriuškinimu, Rusija kontratakavo savos pačios tikro ir dirbtinio slavų rasizmo kėlimu. Pradėt laupsinti rusas, kaip iš senų senovės vyriausias tarp slavų, kaip išmintingiausias, kultūringiausias ir pažangiausias "didysis brolis", kurį kitos tautos turi sekti, gerbti ir šlovinti.

Antra "hitleričio" forma pasireiškė politinės galybės ir saugumo liguistu troškimu. Rengimasis naujam karui, ginklavimasis, erdvių užkariavimo technologijos plėtimas tapo pirmaeiliais uždaviniais, pagal Goebbello posakį, atsisakant siesto patrankų galybės naudai. Nuo Baltųjų ligi Juodųjų jūrų Rusija uėmė ar savo įtakon paėmė (su vakariečių pritarimu) visą eilę nepriklausomų valstybių, kad įsteigtų plačią savo "saugumo zoną", kad tik vokiečius ko toliau nustumtų į Vakarus ir kad niekas iš Vakarų negalėtų tiesiogiai Rusijos pasiekti, pirmiau neperžengęs tūkstančio kilometrų skiriamosios barjero.

Tas įsibaugimas peržengė ribas, sukurdamas naujo pavojaus židinį ir priekabę karui. Nereikia daug pramatymo galios suprasti, kad Vokietijos

perdalinimas, suskaldymas ir okupacinio režimo ilgametis palaikymas rytinėje zonoje yra atvira pūliuojanti žaizda Europoje ir bus nuolatinė versmė vadinamo "revanšo" karui kilti. Vokiečių tauta perdidelė, per daug karinga, pajėgi ir tautiškai jautri, kad tokią anomaliją ilgam laikui galėtų pakęsti.

Lietuvių tautos rudinimas

Sovietų Rusijos laikysenoje ir propagandoje, taip pat satelitinėse valstybėse, ypač Lenkijoje ir Čekoslovakijoje, kaip lygiai ir okupuotuose Pabaltijo kraštuose nuolatinis hitlerizmo priminimas ir jo pavojaus pabrėžimas yra ne tik įrodymas, kaip hitleričio kompleksas užvaldė sovietinio pasaulio sąmonę, bet ir kaip ženklas, kad jo sąmonėje nėra labai tvirto pasitikėjimo "šviesia ateitimi". Hitlerio pelenų nebesusemtum, jo partija ir ideologija sudegė griuvėsiuose, - bet rusų ir sovietinį žmogų tebepersekioja hitlerinė baimė, tebekankina rudi košmarai.

Jei apsiribotume tik lietuvišku sektoriumi, tai ir čia ilgiau nei per du dešimtmečius matome nuolatinės pastangos hitleričio kompleksą išlaikyti gyvą ir vis jį aštrinti. Šios gaidos vis skamba NKVD stiliaus rašytojų knygos, politiniuose pareiškimuose, taip pat istorijos ir socialinių mokslų veikaluose, literatūroje, mene, net muzikoje. Ir tas nerimas sąmoningai plečiamas ligi išūlaus absurdo, tvirtinant, kad jei kas kovojo prieš bolševikinę okupaciją, nepritarė ir nepritarė Lietuvos įjungimui į Kremliaus "didžiojo brolio" imperiją, - tai tas buvo, tebėra ir turbūt visada bus nacių, hitlerininkas, jiems patsidavęs banditas ir išdavikas (!).

Kadangi hitlerizmas, kaip minėjom, Kremliui tikrai buvo mirtina grėsmė, jo nerimą ir haliucinacijas dar būtų galima suprasti, net iš dalies pateisinti. Tačiau, kai ir lietuviai komunistai šį maskolių primestą kompleksą nuolat naudoja lietuvių tautai niekinti ir įžeidinėti, tai jau skamba daug liūdniau ir šlykščiau.

Laisvės siekimas - "naciškas nusikaltimas"!...

Nebuvo abejonės, kad Hitlerio pergalės atveju lietuvių tauta būtų likusi ne tik pavergtą, bet skirta išnykti, - kaip lygiai Stalino pergalės atveju ji tapo skirta rusų kolonizacijai, susovietinimui ir išmaišymui. Tas pats užmojis, tik gal kiek lėtesniu tempu vykdomas.

Lietuvių tauta per trejetą rudosios okupacijos metų pakankamai žiauriai prikentėjo. Tačiau ji sugebėjo vieningai ir atkakliai priešintis rasistų kolonizatorių spaudimui, - tiek pavyzdinčiai, kaip šalia lenkų, jokia kita tauta rytų Europoje. Tą didvyrišką ir šviesią laikyseną, įkvėptą savo tautos laisvės ir nepriklausomybės bekompromisiniu siekimu, mėginti išverstį "tarnavimu Hitleriui" ir "parsidavimu naciams" yra retai grubus visos lietuvių tautos įžeidinėjimas ir pasityčiojimas. Nepateisinamas net ir idėjiniam komunistui, kuris turi drąsos deklamuoti, kad šiandien jis "žengia vienu keliu su savo tauta".

Ne, toks nėra savo tautos kelias!

Subrendusi ir sąmoningos tautos kelias yra jos siekimas, jos noras ir jos teisė savarankiškai tvarkytis, kurti savo laimę ir šviesią ateitį, - be didžiųjų ponų, globėjų, išvaduotojų ir neprašytų brolių. Šį troškimą Lietuvos kompartija savo aplinkyje gali patikrinti, - ir ji tai, spėju, žino, - kad mažiausiai 90 nuošimčių mūsų tautiečių siekia laisvės ir savarankumo, įskaitant ir daugelį komunistų.

Be to, kraštutinių pavojų ir priešo teroro atvejais visi turime lygią teisę pamiršti baltas pirštinais. Vergijai nublokšti, nepriklausomybei atkovoti tokiais atvejais visos priemonės yra geros, visos sąlygos ir aplinkybės išnaudotinos. Užteko mums būti vis kvailiesniais ir liurbiškesniais už kitus. Tik imperialistiniams okupantams pavergtųjų tautinio išsilaisvinimo ir valstybinės nepriklausomybės kova yra - "parsidavimas", "išdavimas" ir mirtimi baustinas "nusikaltimas". Jie visuomet taip aiškindavo savo smurtus per visų priespaudų žilą istoriją...

Tad kiek betarštumėt, begąsdintumėt ir patys vis drebėtumėt, - lietuvių nepersekioja žlugusio hitleričio kompleksas. Mes darėm viską, ką galėjom savo tautos laisvei, garbei ir interesams ginti. Hitleričio haliucinacijomis tebegyvena rusai ir su jais savo likimą surišę lietuviai janičarai, - negausūs, bet vis dar labai reksmingi tėvynėje ir vienas kitas užsienyje. Ta jų propaganda yra tik įnašas lietuvių tautai nepaliaujamai teršti, kartu liudijant okupacijos dvasinį skurdą ir klaidumą.

Kitame numeryje seka:

KAS BŪTŲ DEMAGOGIJA?

Sukaktuvininkas J. Olšauskas

PAGERBIAMAS ARTISTAS
JUOZAS OLŠAUSKAS

"Atvyko į Ameriką... pagaliau Olšauskas, Tautos Teatro ir Vilkolakis artistas. Tai modernistinės srovės aktorius, pasiekęs gana aukštos teatro technikos; jo vienminčiai netekę jo labai daug nustojo..." (Laiškai "Garsas", 1924. 11. 20).

Šiais žodžiais sutiko į Ameriką atvykusį Juozą lietuviškoji spauda. Tiesa, jo vienminčiai daug nustojo, tačiau lietuviai Amerikoje turėjo progą per eilę metų pasidžiaugti jo dainomis, puikiu kanklių skambėjimu ir jo ruoštais vaidinimais.

Juozas Olšauskas gimė Dzūkijoje, 1893 metais. Būdamas tik 14 metų pradėjo mokintis muzikos pas kompozitoriaus Aleksą Kačanauską ir vėliau lankė Naujelio vedaus vargonininkų kursus Kaune. Vargoninkaudamas Pažeriuose, Juozas pirmą kartą įžengė į sceną, vaidindamas ir kartu režisuodamas "Amerika Party". Nuo to karto scena pasidarė jo gyvenimu.

Kilus pirmam pasauliniam karui, su daug kitų lietuvių, jis pasitraukė į Petrapilį, kur dainavo kompozitoriaus Sasnausko vedamam profesionalų chore. Tačiau svetimam krašte nemielia. Susitarę su K. Skučiu, vėliau generolu ir vėliau reikalų ministru, grįžta į Lietuvą. Čia Vana-gaitis, raginamas prelado Mirono, prikalba Juozą persikelti į Daugus vargoninkauti prelado parapijoje. Bet ir čia ilgai pabūti negali, nes scena jį daugiau traukia. Atvykęs į Kauną, Juozas tuoj pat įsitraukia į Tautos Teatrą; lankė Sutkaus vedamą Dramos Studiją ir įsijungia į Vilkolakis - satyrinio teatro grupę. Kartu lankė muz. Naujelio Aukštesniąją Muzikos Mokyklą, kuri vėliau virto Konservatorija. Kartu ten pat dėstė ir tarimą.

Operos solistas Kipras Petrauskas jau tuo metu rimtai skatino Olšauską pereiti į operą, bet dramos teatras jam buvo arčiau širdies. Susitarę su Vana-gaičiu ir Dineika patraukia į Ameriką ir su Dzimdzi

Drimdzi grupę aplanko daug lietuviškų kolonijų, skleidami dainas ir juoką sielos peno ištroškusiems lietuviams. Tai buvo galbūt vienas iš linksmiausių ir geriausių laikotarpių, pradžią gines ne vieno lietuvių širdį.

Juozas Olšauskas vargioninkavo keliose parapijose. Ilgiau buvo apsistojęs Detroito, Mich., New Britain, Conn. ir 1936 metais apsistojo Amsterdame, kur ir dabar tebegyvena.

1948 metais, J. Olšauskas ir adv. A. Stokna įsteigė lietuvišką radijo programą Amsterdame, kurią labai sėkmingai vedė per 12 metų. Suminėti jo visus nuveiktus darbus, koncertus ir vaidinimus būtų neįmanoma, tačiau turime priminti, kad 1938 metais, Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė už nuopelnus lietuvių tautai apdovanojo J. Olšauską D.L.K. Gedimino 4-to laipsnio ordinu.

Amsterdame Amerikos Lietuvių Klubas ir visi apylinkės lietuviai tikrai daug nusipelnusiam Juozui Olšauskui ruošia pagerbimo banketą, kurio metu kartu bus atšvesta jo 75-ji gimimo diena. Banketas įvyks š. m. balandžio mėn. 27 d., 7 val. vak., American Lithuanian Club, Inc. salėje, 17 Liberty St., Amsterdam, N. Y.

Amsterdame tikrai didžiujasi turėdami savo tarpe nusipelnusį artistą ir dainininką Juozą Olšauską. (alk)

MUZIEJAUS RETENYBĖ

Nepriklausomos Lietuvos monetos pardavimui. 5 litai J. Basanavičius. 10 litų Vytautas Didysis. 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis pareikalavus. P. Zablockis, P. O. Box 4642 Stn. C. Vancouver 10, B. C. Canada.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KŪRYBA IR MOKSLAS

PIRMASIS BALTIEČIŲ KALBININKŲ SUAŽIAVIMAS AMERIKOJE

Dr. J. Balys

Pennsylvanijos valstybinėje universitete (University Park, Pa.), balandžio 5-6 d. susirinko kalbininkai, daugiausia profesoriai ir studentai, kurie studijuoja ar domisi baltų kalbomis, t.y. lietuvių, latvių ir senprūsių. Viso dalyva-

mingesnės: A. Klimas kalbėjo apie lietuvių kalbos garsus (fonemas) ir A. Salys apie lietuviškų tarmių išsivystymą. (L. Dambriūno referato apie kalbinių studijų padėtį Lietuvoje neteko išklaisyti, nes kelionėje užtrūkiau). Žinoma, trumpas laikas neleido jiems šias temas pakankamai išryškinti, tačiau buvo išdalinti gana platūs spaudiniai. Beje, po bendros vakarienės gana ilgą referatą paskaitė A. Sennas apie lietuvių kalbos literatūros ir tautosakos studijas nuo seniausių laikų iki beveik mūsų dienų (maždaug iki 1960 metų). Jis suminėjo daug vardų, datų ir knygų, dažnai paminėdamas net jų puslapių skaičių, davė kai kurių darbų įvertinimą. Gana plačiai palietė tautosakos studijų raidą, tačiau nebūdamas tautosakininkas be reikalo įterpė klaidingą poros mūsų liaudies dainų kilmės aiškinimą.

Be paminėtųjų, pridėjus dar poros latvių referatus, visa kita tenka pavadinti tuščiomis pasitangomis. Vienas chigagietis, aiškindamas lie-

Dr. W. R. Schmalsteigas, Pennsylvanijos valst. univ. profesorius ir katedros vedėjas, suruošęs Baltų kalbininkų konferenciją balandžio 5-6 d. ir jai vadovavęs.

vo apie 30 asmenų. Lietuvių buvo penketas: L. Dambriūnas, A. Klimas, J. Reklaitytė, A. Salys ir šių eilučių autorius. Latvių dalyvavo trys: B. Jegers, J. Lelis ir V. Zeps. Be lietuvių, gerai lietuviškai mokančių buvo tik keli: latvis B. Jegers, amerikietis W. R. Schmalsteigas ir mūsų senas bičiulis A. Sennas vyresnysis. Kiti amerikiečiai (buvo bent po vieną iš Chicagos, Cornellio, Harvardo, Northwesterno ir Yale universitetų) apie baltų kalbas ne daugiau turėjo supratimo, kaip apie albanų ar išmirusių hetitų kalbas.

Buvo skaityta net 14 referatų. Daugelis jų buvo trumpi, apriboti 20 min. laiku, be to apsiribojo kuriuo labai siauru klausimu. Žinoma, tokiose konferencijose paprastai reikia duoti progos kuo didesniame asmenų skaičiui pasireikšti. Tačiau iš to naudos mažai. Turėtų būti mažiau temų, jos turėtų būti esmingos ir kiekvienai reikėtų skirti po valandą laiko.

Tiesa, lietuvių kalbėtojų temos buvo reikš-

Dr. A. Klimas, Rochesterio univ. profesorius, kalba apie lietuvių kalbos garsus.

tuviško žodžio "ugnis" kilmę, lygino ją su hetitų "angiš", sanskrito "agnih" ir lotynų "ignis". Mes nežinome, kaip tie žodžiai buvo tariami anse trijose mirusiose kalbose, tačiau kalbėtojas jokių būdų negalėjo teisingai ištarti lietuviško žodžio "ugnis", vis jam išeidavo "ūgnis" ir tiek. Su kitu harvardiečiu buvo dar blogiau: jis citavo tokius tariamai lie-

J. PAUTINIUS

Trijų dailės paroda Worcesterio

Worcesterio lietuvių kolonija turi nemažą kiekį meno mėgėjų, nes per eilę metų tenai buvo suruošta visos tuzinas dailės parodų. Jų dauguma buvo pavienių dailininkų, o šiuokart bus kai kas naujo. Šios kolonijos mūsų tautiečiai turės progos pamatyti grupinės dailininkų kūrinių parodą, kurioje dalyvauja tapytoja S. Smalinskienė iš Detroito, J. Pautienius iš Chicagos ir skulptorius Dagys iš Toronto.

Ši grupė jau turėjo vieną tokią parodą Detroito, kuri ten praėjo dideliu pasisekimu. Meno parodos ruošėjai buvo maloniai nustebinti, kai svečiai didžiausią dėmesį atkreipė ne į tapybas, o į skulptūras, tai bene pirmas toks atsitikimas mūsų parodų ruošimo istorijoje. Toje meno parodoje skulptoriaus Dagio buvo nupirktas bene 9 kūrinių. Kalbant apie šio originalaus skulptoriaus darbus tenka pripažinti, kad jis savo kūrinių moka prakal-

bėti į žiūrovus ir ties jo darbais žiūrovas ilgčiau sustoja ir gėrėsi medyje ar bronzos įamžintais kūrinių.

Worcesterio parodoje Dagys parodys arti 10 savo kūrinių, kurių dalis surišta su Lietuvos istorija ir tremtinių gyvenimu po sveitimomis padangėmis.

Tapytoja Stasė Smalinskienė, studijuojanti meno mokslus Detroito, jau eilę metų priklauso Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungai, dalyvauja tos sąjungos ruošiamose parodose, o amerikiečių ruoštoje Fordo meno parodoje Detroito dailininke už savo darbus buvo atžymėta bene dviem premijom.

DAGYS -- Lėkite į tą šalį (medis).

DAGYS -- Negaliu užmiršti (medis).

Šioje parodoje dailininkė išstato naujų darbų, kurie nutapyti Kanadoje ir Michigano valstijoje. Jos darbai pasižymi švelniais tonais, turi polinkio į impresionizmą.

Dail. J. Pautienius šioje parodoje išstato arti 18 darbų, kurių tarpe matysime figūrines kompozicijas, vieną kitą portretą, peizažus, kurių didesnę dalį sudaro pražydę pavasariai, gėlės ar peizažai su gėlių daržais ir žydinčiais medžiais.

Šioje trumpoje informacijoje nėra įmanoma plačiau aptarti trijų dailininkų kūrinius, reikia juos pačiam žiūrovui pamatyti. Bendrai paėmus, ši trijų dailininkų paroda žada būti įdomi. Tikėtina, kad Worcesterio Lietuvių Bendruomenės apylinkės vadovybė, kuri globoja šią parodą, susilauks iš savo narių palankumo ir pritarimo.

Meno paroda bus atidaryta Maironio parke atremontuotoje salėje. Atidarymo laikas balandžio 27 d., 6 v. v., gi balandžio 28 d. paroda bus atidaryta 1 val. ir truks iki vėlumos. (až)

• Dail. Romo Viesulo naujausių kūrinių paroda atidaryta Weyhe galerijoje New Yorke, 794 Lexington Ave., kurią galima lankyti kasdien, išskyrus sekmadienius ir pirmadienius, nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro. Paroda bus atidaryta iki gegužės 4 d.

• Skulptorius Antanas Mončys nuo balandžio 24 iki liepos 1 d. turės savo skulptūrų parodą Paryžiuje Marais galerijoje, Place du Marche Sainte Catherine, kur tuo pačiu metu vyks Marais festivalis. Paroda paryžiečiams pristato Paul Ortoli. Kataloge A. Mončį pristato meno kritikas Edward F. Foy.

BALTINĖS IR LAURINAČIO PARODA

Prieš porą savaičių Bostone, ALTS-gos namuose, Bostono skautai surengė dailininkų-mėgėjų Danos Baltienės ir Jurgio Laurinačio tapybos parodą. Įvadinį žodį pasakė Kleinienė, žodį apie tapytojus tarė dail. Špokevičius.

Dana Baltienė savo darbuose išpažįsta realistinį dailės meną. Ji ne kartą jau yra dalyvavusi to pobūdžio amerikiečių rengiamose parodose, jos darbai ten susilaukė ne vienkartinio pripažinimo ir išskyrimo.

GIESMIŲ VAKARAS

Antanas Nakas

Verbų sekmadienį, balandžio 7 d., Chicago Tėviškės lietuvių evangelikų liuteronų bažnyčioje įvyko giesmių vakaras.

Pagal nusistovėjusią tradiciją, tokie bažnytiniai koncertai ruošiami vieną kartą į metus Velykų metu. Šiais metais, kaip ir visada, koncertą susirinko daug žmonių. Pavėlavusiems teko stovėti.

Jau eilę metų šie koncertai pasižymi gera paruošta programa ir organizuotumu. Į programą įtraukiamas ne tik geras bažnytinis choras, bet ir solistai.

Šiais metais koncerto pažiba buvo VI. Jakubėno sukomponuota kantata "De Profundis" mišriam chorui, pagal B. Brazdžionio žodžius. Kantata buvo atlikta pirmą kartą Chicagoje. Ši kūrinių kompozitoriui buvo užsakę Chicago ateitininkai - sendraugiai Stasio Šalkauskio 25 metų mirties sukakčiai paminėti.

Kūrinys nėra lengvas išpildyti, tačiau prieinamas kiekvienam geresniam chorui. Mano manymu, tai yra vienas geriausių VI. Jakubėno chorių kūrinių. Jis giliai susijęs su Brazdžionio poezija, nepaprastai ekspresingas, pakilus, nuspalvintas nuosaikiai moderniška harmonija ir pagaujantis savo religine dvasia. Šio kūrinio mecenatai turėtų dėti visas pastangas, kad jį galėtų išgirsti platesnė visuomenė.

Tėviškės parapijos choras, vadovaujamas J. Lampsacio, šią kompoziciją atliko labai sėkmingai. Choras pasižymi neblogais balsais, kurie skamba išlygintai ir darniai. Dinaminė ir melodinė linija vedama apgalvotai. Dirigento mostai laisvi ir aiškūs. Išidėmėtina dirigento muzikalinė atmintis. Be paminėtos kantatos, gerai praskambėjo ir kiti choro išpildyti dalykai, jų tarpe "Pilgrimų choras" iš "Tanhauserio" su solistais A. Buntinaite ir L. Gružu.

Koncertą pajvairino latvių smulkininkas Jakobsonas, ekspresyviai atlikdamas Prelūdą -- Pugnani, Largo -- Varacini ir Maldą -- Sobelmano.

Malonu buvo pasiklausyti nesudėtingo dainavimo B. Variakojienės ir L. Bružo dueto bei dvigubo kvarteto, (Nukelta į 6 psl.)

"Conference on Baltic Linguistics" grupė dalyvių.

Giesmių vakaras

(Atkelta iš 5 psl.)

kuri sudarė A. Buntinaitė, Dudėnienė, Grigalaitė, Jušėnienė, Pauperienė, Žemaitytė ir trys seserys Srugytės.

Solo su choru gerai pasirodė bosas J. Jukšaitis Mozarto kūrinys.

Visą programą labai prasmingai pavairino žodiniai kunigo Anso Trakio įsiterpimai, kurie lyg jungė vienon visuomenos solistų ir choroprogramą. Savo žodyje apie "Laisvės kovos giesmes" jis labai nuoširdžiai ir subtiliai išvėlė mūsų dainų ir giesmių prigimtį ir jų reikšmę mūsų išeivijos gyvenime. Širdingi ir paprasti žodžiai rado gilią atgarsį klausytojų širdyse.

Solistams ir chorui pianinu akompanavo Vl. Jakubėnas. Būtų buvę daug išpūdingiau, jei kankant "De Profundis" būtų buvusi palydėta nepianinu, bet vargonais.

Programos viršelį piešė Martynas Trakis.

DETROIT

• Balso 76 sk. vakaras įvyks šeštadienį, balandžio 20 d., 8 val. vak. Lietuvių namuose. Programą atliks

Bostono Lietuvių Džos salėje kovo 3 d. Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Bostono Skyriaus surengė gražų pagerbimą O. Ivaškienei, jos 30 metų lietuviškojo visuomeninio darbo suaktyvė proga. Susirinko iš Bostono ir apylinkės apie 300 įvairaus amžiaus ir išsilavinimo lietuvių: atėjo paprasti darbininkai, mokytojai, gydytojai, rašytojai ir kt. Jie visi atėjo pareikšti padėką O. Ivaškienei už mūsų jaunimo auklėjimą ir lietuvių vardo išgarsinimą Amerikos žemėje.

Garbės prezidiumą sudarė: Bostono lietuvių parapijos klebonas kun. Andrašius, Kennebunkport pranciškonų provinciolas Tėv. Andriekus, adv. Z. Šalnienė -- atstovavo garbės konsulą Šalnį, L.B. Tarybos Prezidiumo pirm. J. Kapočius, L.B. Bostono apyl. pirm. A. Matjoška, Balso pirm. kun. Martinkus, dr. P. Kaladė, dr. B. Matulionis, N. Anglijos

solistė Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė ir skautų tautinių šokių grupė, vad. R. Zotvienė.

amerikiečių liaudies šokių d-jų atstovė ir žinoma -- visada besišypsanti O. Ivaškiene.

A. Daukantienė -- rengimo k-to vardu pradėdama minėjimą pasveikino O. Ivaškiene, padėkojo už gražų jaunimo auklėjimą, lietuvių vardo garsinimą šiame kontinente ir visi susirinkusieji sugiedojo ilgiausių metų!

Toliau minėjimui vadovavo I. Manomaitienė. Inž. V. Izbičkas, kaip pagrindinis kalbėtojas, trumpai atpasakojo Bostono tautinių šokių ansamblio iškūrimo pradžią ir svarbesnius jo žygius. Šokių nariai keitėsi, jų buvo apie 500, bet vadovė -- O. Ivaškiene pasiliko per visus trisdešimt metų.

Toliau sekė sveikiniai, o jų buvo gan daug. Moterų Federacijos Klubu Bostono Skyriaus pirm. A. Daukantienė įteikė O. Ivaškienei organizacijų atstovų adresą ir dovanų tautinių kostiumų p. A. Tamošaitienės išaustą.

Meninėje dalyje sol. V. Balčiūnienė padainavo keletą dainų akomp. muz. J. Kačinskui, o pabaigai vyr. šokėjų grupė

O. Ivaškiene garbei pasuko "Kazokėlį".

Paskutinė kalbėtoja buvo O. Ivaškiene. Ji sujaudinta dėkojo rengėjams už šį parengimą, dėkojo visiems už sveikinimus ir dovanas. Ji taip pat pareiškė, kad jei kas gero padaryta mūsų tautai iš jos veiklos, tai reikia pirmiausiai būti dėkingiems mūsų jaunimui, jų tėveliams, jie visi bendrai dirbdami sudarė pyne, o atsiradę iš to vaisiai yra visiems žinomi. Tai gražaus bendradarbiavimo pavyzdys. Jai baigus kalbėti susirinkusieji palydėjo ilgą plojimu.

Toliau sekė bendros vaisės ir buvo parodytas filmas, pagamintas adv. R. Ivaško iš ansamblio pasirodymų įvairiose lietuvių vietovėse.

(pm)

RELIGINĖS MUZIKOS KONCERTAS

Balandžio 7 d. po pietų Šv. Petro liet. parapijos bažnyčioje buvo surengtas religinės muzikos koncertas. Programą sudarė chorinės giesmės (G. Faurė veikalas) su solistinėmis įtarpomis ir vargonų muzika. Solistai -- jauni muzikai amerikiečiai. Nesunku buvo girdėti, kad koncertui rūpestingai pasirengta, todėl visa programa praskambėjo dailiai ir išpūdingai. Koncerto rengimo siela -- komp. Jer. Kačinskas, kuris buvo ir šio įvykio dirigentas. Religinės muzikos pasiklausyti prisirinko apyplinė Šv. Petro bažnyčia. Naujasis energingas klebonas kun. A. Baltrušius padėjo koncertantams ir klausytojams. Giesmininkai, muzikai ir jų bičiuliai po koncerto buvo pavaišinti kava ir užkandžiais salėje po bažnyčia. Koncerto pelnas skirtas naujiems Šv. Petro bažn. vargonams, kurie jau įrengti.

MINES PUTINĄ BOSTONE

Lietuvoje mirusio poeto Putino minėjimą ruošia Bostono LB Kultūros Klubas balandžio 27 d. Tarptautinio Instituto patalpose. Apie šį didįjį lietuvių rašytoją skaitys iš Chicago atvykęs poetas Kazys Bradūnas, buvęs jo studentas ir pas Putiną parašęs diplominį darbą. Taip pat Putino kūrybos paskaitys G. Karosaitė ir K. Barūnas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LOJALUMO DIENOS PARADAS

HARTFORDE

Gegužės 5 dieną, sekmadienį, 1 val. po pietų, Amerikiečių Veteranų Sąjunga organizuoja didžiulį Lojalumo parą Hartforde, Conn. Taip pat proga lietuviams parodyti dėkingumą Amerikai ir jos kariams Vietname, paremti amerikiečių antikomunistinį balsą ir dar kartą viešumon išskelti Lietuvos laisvės bylą.

LB Connecticuto Apygarda priėmė kvietimą parą dalyvauti. Lietuviai žygiuos atskira kolona. Rengėjai rūpinasi propaganda ir publikos - žiūrovų sutelkimu. Mums belieka pasirūpinti tik savu dalyvavimu.

Kaip plačiai, sekmingai ir skaitlingai lietuviai pasirodys, priklausomai tik nuo mūsų: nėra nustatyta jokių apribojimų. Mažiausiai turėtų dalyvauti atstovai iš kiekvienos mūsų kolonijos -- su atitinkamais plakatais ir vėliavomis. Kviečiama pasirodyti su tautiniais kostiumais, kas tik juos turi. Taipogi pageidaujama kuo daugiausiai mažų vėliavėlių ir asmeninių plakatų.

Tikimasi, jog parą dalyvaus kiekvienas paeiti galintis Connecticuto lietuvis - lietuvių nuo mažiausio iki seniausio: tuo sustiprinsime mūsų balsą šiais Laisvės Kovos metais. Talkon kviečiame ir kaimyninių valstijų lietuvių.

Rengėjai aiškina, jog Lojalumo Diena pradėta minėti kaip priešpuolis prieš komunistų ir kitų prieš Ameriką nusistačiusių demonstracijų gegužės 1-sios progą. Šio parado tema -- Lojalumas reiškia laisvę (Loyalty means liberty) -- pabrėžti patriotizmui, meilę kraštui, lojalumą Amerikos idealams ir tikėjimą į Dievą.

Mes, žinoma, prie šios temos prisidėsime su komunizmo pasmerkimu dėl Lietuvos pavergimo ir reikalavimu LAISVĖS LIETUVAI!

Smulkesnį informacijų bus pateikta vėliau. Organizacijoms atskiri kvietimai nebus siunčiami. Informacijai skambinti Z. Strazdui: 529-4672, Hartford, arba V. Bražėnui: 274-5247, Watertown.

• Franco Corelli išpildys pagrindinį vaidmenį "Romeo et Juliette" operoje, kurią Clevelande pristatys Metropolitan gegužės 3 d. Public Auditorium.

Operos sezonas bus pradėtas balandžio 29 su Verdi kūrinio "Luiza Miller", Clevelande dar nerodyta opera.

REIKALINGI DARBININKAI ĮMONEI

Pilnam laikui patikimi vyrai dirbti prie mašinų. Patirtis nereikalinga. Valandinis atlyginimas su visais draudimais ir priedais. Pirmoji pamaina su viršvalandžiais.

Kreiptis į
Tube Form Inc.
6984 Machinery Ave.
(prie E. 70 gt.)

• Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, šv. Jurgio parapijos rajone, virš Superior Saving banko patalpų. Teirautis telefonu: 431-2497.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI

SIUNTINIŲ -- DOVANAS Į LIETUVĄ IR

SOVIETŲ SĄJUNGĄ

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS

FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma--skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-6216
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6363
• LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 250 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue	381-8997
• ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue	232-2942
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Bleecker Street	RE 2-7476

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMACK ROAD · CHICAGO, ILL. 60608 · TELEPHONE 847-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Modestavičių šeima iš Chicagos Velykų proga lankėsi Clevelande pas savo gimines ir ta proga atliko eilę visuomeninių savo įsipareigojimų.

Kaip žinoma, Algis Modestavičius yra Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkas ir Clevelande jis, šalia eilės kitų korporacijos veiklą liečiančių klausimų, sutvarkė ir liuksusinio korporacijos leidinio platinimo klausimus, dalį to leidinio pavedant platinti Dirvoje.

Edas Modestavičius, iškilus mūsų krepšinio žvaigždė, yra ir Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirmininkas.

Cezaris Modestavičius su ponia aktyviai reiškiasi Korp! Neo-Lithuania ir kitų tautinės srovės organizacijų veikloje. Atsilankę Dirvoje, jie savo vizito proga matėsi ir tarėsi su visa eile veikėjų, besireiškiančių tautinės spaudos ir organizacijų veiklos baruose.

Mūsų jaunimo tautinio auklėjimo srityje Modestavičių šeima, "totališkai" įsijungusi į tos srities veiklą, yra skatinančiu pavyzdžiu ne rezoliucijas rašantiems, bet gyvenimišką veiklą remiantiems ir pritariančiams.

Šia proga norime priminti, kad liuksusinis Korp! Neo-Lithuania leidinys, kurio dar daugelis pasigenda, dabar jau platinamas ir įsigytinas Dirvoje. Kaina — 10 dol.

• Apdraudos reikalais geriausius pataravimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

CLEVELANDIEČIAI ARGENTUOJE. Praeitą mėnesį p. Čeičiai ir p. Pauliukoniai su gydytojų ekskursija lankydami Pietų Amerikos valstybes Buenos Aires susitiko su vietos lietuviais, inž. R. Pauliukonis ten surado savo seną pažįstamą iš gimnazijos laikų Adolfą Sruogą, kurio nebuvo matęs virš 30 metų. Nuotraukoje dr. Viktoras G. Čeičys, dr. Elena A. Čeičienė, dr. Gražina Pauliukonienė, pramonininkas Adolfas Sruoga, inž. Ričardas Pauliukonis ir Ona Ožinskienė, Argentinos Lietuvių Balso Moterų puslapio redaktorė, Buenos Aires tarptautiniame aerodrome.

CLEVELANDO LB II APYLINKĖS METINIS SUSIRINKIMAS

Š.m. balandžio 21 d. 11 val. 30 min. (po pamaldų) Naujosios Parapijos salėje (Neff Rd.) įvyks LB II Apyl. metinis narių susirinkimas.

Darbotvarkėje numatoma: valdybos ir kontrolės komisijos pranešimas, naujos v-bos ir kontrolės komisijos rinkimai ir diskusijos.

Taip pat bus sprendžiamas atstovų į naujai steigiamą apygardą rinkimas.

Nariai, kurie dar nesumokėjo solidarumo įnašų, galės tą atlikti prieš susirinkimą.

Valdyba prašo visus narius skaitlingai dalyvauti šiame susirinkime.

Clevelando LB II Apylinkės Valdyba

• LB Clevelando I-os Apylinkės metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, balandžio 21 d., 12 val. Lietuvių Klubo viršutinėje salėje, 6835 Superior Ave.

Darbotvarkėje: Valdybos, išdo ir kontrolės komisijos pranešimai, diskusijos dėl pranešimų, naujos valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai. Taip pat bus renkami atstovai į naujai įsteigtos LB Ohio Apygardos suvažiavimą.

Nariai, kurie dar nesumokėjo solidarumo įnašų, galės tą atlikti prieš susirinkimą. Nesusimokėję neturės sprendžiamo balso.

Apylinkės valdyba prašo visus narius gausiai dalyvauti susirinkime, sutikti kandidatuoti į Apylinkės valdybą bei atstovais į Apygardos suvažiavimą.

LB Clevelando I-os Apylinkės Valdyba

REIKALINGAS KRAITIS

Šių metų balandžio 28 d. 4 val. p.p. Čiurlionio namuose rengiama Putnamo senelių namams paremti popietė. Seneliams reikalingi rankšluosčiai, užvalkalai, paklodės, pašluostės ir kt. Tikime, kad clevelandiečiai rėmė ir dabar remis kraicio sunešimo mintį: kas kiek gali nuperka minėtų reikmenų ir į popietę atsineša.

Ta proga įvyks ir laimėjimų traukimas. Didžiulį paveikslą pasukojo dail. Jadvyga Paukštienė, keramika — Janina Glodėnienė, puikus arbatos servizas, laidytuvai.

Laimėjimams bilietų galite gauti "Patria" ir

"Baltic" krautuvėse ir pas komiteto narses: R. Čiuberkienę, A. Neimanienę, A. Sadauskienę, S. Stasiene.

• Dr. M. L. King paminklas bus pastatytas Kultūrinuose darželiuose, jei visus formalumus pavyks praveisti to sumanymo autoriui, miesto tarybos nariui L. Jacksonui.

• Edward F. Katalinas dalyvavo lenkų kilmės Clevelando miesto tarybos narių delegacijoje, kartu su lenkų organizacijų atstovais priimant burmistro Carl B. Stokes pasiūlymą perkelti Pulaski paminklą į tinkamesnę vietą prie rotušės.

Paminklas ant Superior ir E. 12 gt. kryžkelės dabar atsidūrė naujų statybų dulkėse ir plytelių krūvoje.

Pasikardamas paminklui iškilesnę vietą, burmistras C. B. Stokes lenkų atstovams pareiškė, jog tai parodo miesto vadovybės dėmesį toms tradicijoms, kurias puoselėja mieste gyvenanti tautybių bendruomenės.

Tik per Angliją... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiūsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar, jau pats laikas pagalvoti kokį dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiūsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

VASARINIS 1968. 1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos labai geros vyriškai eilutei medžiagos, 3 1/2 jardo, vilnonės angliškos moteriškai eilutei medžiagos, 1 terelino bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriški arba moteriški geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00.

VASARINIS 1968. 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos puikios eilutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies nailoniniai marškiniai, 1 sv. šokoladinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietauspalis.

\$75.00.

Taip pat, į betkurį siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietauspalis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas paširenka iš kainoraščio arba užsako kas jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Kovo mėn. 31 d. įvyko metinis JAV LB Philadelphia Apylinkės susirinkimas. Susirinkimą atidarė apylinkės pirmininkas J. Stiklorius. Pagerbti mirę apylinkės nariai inž. M. Milas, J. Jakimavičius ir kt. Susirinkimui pirmininkavo V. Šaudzis ir sekretoriavo H. Mislauskas.

Susirinkimas buvo neįdomus, vos apie 20 bendruomenininkų. Kas gi liks kai šie jau pavargę pasitrauks? Kas gi judins lietuvišką veiklą Philadelphiaje? O darbų šios apylinkės valdybos nudirbta daug. Nors yra ir kitų organizacijų, kurios kartais ką nors suorganizuoja, bet bendra veikla visų organizacijų, koordinuojama bendruomenės.

Susirinkimo metu išklausti apylinkės pirmininko J. Stikloriaus, išdėstinę — P. Didelio ir G. Dragūno, kontrolės komisijos — P. Mitalas, Bendruomenės Balso vyr. red. H. Savickas, Jubiliejinių Metų Komiteto pirm. A. Gečys, Finansų Komisijos pirm. J. Ardys, šeštadieninės mokyklos atstovo ir kiti pranešimai.

Kad daug apylinkės valdybos nudirbta, liudija išdo pajamos. Pajamų per pereinamus metus turėta (apylinkės išdo, radijo valandėlės, šeštadieninės mokyklos) virš 15,000 dolerių. 1967 m. paaukota po 500 dol. Vlikui, Altui ir Bendruomenės Centro Valdybai. Iš 1968 m. rengto Nepriklausomybės šventės minėjimo pajamų, jau pasiūsta Centriniam Finansų Komitetui — 1000 dol. Taip pat paremta tautinių šokių grupė "Žilvinas" — 50 dol. Rezoliucijoms Remti Komitetams 50 dol. Lituanus — 25 dol. Radijo valandėlė 100 dol. ir kt.

Susirinkimo metu aptarta radijo valandėlės, šeštadieninės mokyklos, vietos choro, spaudos ir informacijos klubo, 1968 m. veiklos planas ir kiti klausimai. Taip pat nutarta pareikšti viešą padėką šv. Andriejaus parapijos klebonui J. Degučiu už nuolatinį rūpinimąsi lietuviška veikla ir už šeštadieninės mokyklos globą.

Į 1968 m. Apylinkės Valdybą įėjo: P. Didelis, G. Dragūnas, A. Gečys, A. Impolėnas, V. Klemas, H. Mislauskas, H. Savickas, J. Skladaitis, J. Stiklorius, Aušra Zerr ir šeštadieninės mokyklos atstovai. Į Kontrolės Komisiją: J. Gečiauskas, P. Mitalas ir V. Šaudzis.

Nors šių metų valdyboje ir nėra daug jaunimo atstovų, bet reikia pasidžiaugti, kad Jubiliejinių Metų Komitete, kuriame yra 29 asmenys, jaunimas yra daugumoje.

P. U.

A. M. D. REALTY

Turime vienos šeimos namų N. parapijos rajone.

Alg. Dailidė — Realtor

Bendradarbiai: Ant. Mikolūnas ir Mike Sekara 1123 1/2 Norwood Rd. 432-1322

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilio draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

EAST SHORE REALTY

Sav. JUOZAS MIKONIS -- Realtor

NAMŲ IR ŽEMĖS PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA
UNITED MULTIPLE LISTING SERVICE
KREIPKITES Į MŪSŲ DVI ĮSTAIGAS:

780 East 185 gt.
481-6900

Pardavimo vedėjas —

BILL MANAK

Istaigos vedėjas —

WALTER JURGELIS

25900 Chardon Rd.

Chardon Rd. at Richmond

731-9400

Pardavimo vedėja —

DANA CIPKUS

Istaigos vedėja —

LA VERNE GOTTRON

Turime didelį pasirinkimą E. 185 gt. rajone, Willoughby, Willoughby Hills, Richmond Hts., Highland Hts., Cleveland Hts., Euclid, So. Euclid, Willowick, Wickliffe, taip pat turim gerų sklypų — žemės.

NOTARY PUBLIC

Namų tel. 531-2190

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIAI VOKIETIJOJE

DELEGACIJA IR RAŠTAS FEDERALINĖS VOKIETIJOS VYRIAUSYBEI

Prisimindama Lietuvos valstybės atstatymo 50 metų sukaktį, Bendruomenės Krašto Taryba prisiminė kai kuriuos reikšmingus faktus iš Lietuvos ir Vokietijos santykių, priėmė atitinkamą projektą rezoliucijos, kuri turėtų būti įteikta Federalinės Vokietijos vyriausybei ir tam reikalui išrinko šitokios sudėties delegaciją:

KV pirmininką J. K. Va-

liūną, Katalikų Sielovados direktorių prel. dr. J. Avižą, buv. min. dr. P. Karvelį, Vokiečių-Pabaltiečių Draugijos lietuvių sekcijos pirmininką W. Banaitį ir Jaunimo sekcijos atstovą A. Lingę.

GIMNAZIJOS BENDRABUČIO REIKALAI

Kadangi Rennhofo pilis, kur yra Vasario 16 gimnazijos bendrabutis, yra sena, nepritaikyta bendrabučio tikslams ir reikalinga pagrindinio, daug kainuojančio remonto, Krašto Taryba svarstė naujo bendrabučio statybos reikalą. Ji pareiškė principinį pritarmą tokiai statybai ir išrinko specialią komisiją, kuri ištirtų visas ūkines sąlygas bendrabučio statyti. Į šią komisiją buvo išrinkti:

KV pirmininkas inž. J. K. Valiūnas, tėv. A. Bernatonis ir dr. P. Karvelis.

ATSTOVAI Į PLB SEIMĄ NEW YORKE

Į Pasaulio Lietuvių Seimą, įvykstantį š. m. rugpjūčio pabaigoj — rugsėjo pradžioj, Bendruomenės Krašto Taryba Vokietijoje išrinko 5 atstovus. Tą delegaciją sudarys šie asmenys:

KV pirmininkas inž. J. K. Valiūnas, Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, dr. J. Grinius, tėv. A. Bernatonis ir A. Lingė.

"Fidelio" operos baigminė scena. Priekyje solistai: D. Mongirdaitė - Marcelina, Stefan Wicik - Jaquino, Dana Stankaitytė - Leonora, Stasys Baras - Florestanas ir Jonas Vaznelis - Rocco, Gilu-moje -- operos choras.

"FIDELIO" -- VERTINGA DOVANA SUKAKTUVINIAMS METAMS

Chicagos Lietuvių Operai intensyviai ruošiantis Beethoveno "Fidelio" premjerai, visuomenėje vyko svarstymai: ar ši opera tinka atžymėti sukaktuviniams metams, kodėl Operos vadovybė pasirinko nepažįstamą operą, kodėl statoma svetima, o ne lietuviška opera?

Šie pokalbiai visuomenėje sukėlė ir tam tikro susidomėjimo. Todėl visai nenuostabu, kad "Fidelio" trys spektakliai, kovo 23, 24 ir 30 d.d. Marijos aukšt. mokykloje sutelkė 3600 operos mylėtojų.

Su dideliu idomumu stebime šios operos vyksmą. Prie pulto ramus, kiek susimąstęs ilgametis Operos vyr. meno vadovas Aleksandras Kučiūnas, savo kieta ranka ir didele patirtimi šią operą išvedė tikrai į mėsines aukštumas. Emil Vandas skaitlingas orkestras uvertiūra jau žiūrovą nukelia į nepažįstamą, bet gražų "Fidelio" pasaulį.

Uždangal prasiskleis-

PLB IR VLIKO SANTYKIAI

Nepatenkinta PLB Centro Valdybos (Clevelande) laikysena Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso rezoliucijų atžvilgiu, Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Taryba priėmė (10 balsų iš 13) šitokią rezoliuciją:

1. Taryba pritaria Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso rezoliucijai dėl lietuvių politinės organizacijos ir kviečia PLB Centro Valdybą Clevelande rūpintis minėta rezoliucijai įgyvendinti;

2. Taryba mano, kad VLIKas ne tik reikalingas jaunesnių darbininkų, bet taip pat turėtų savo tarpe turėti atstovų nuo lietuvių, gyvenančių laisvajame pasaulyje ir veikiančių dėl Lietuvos nepriklausomybės. Todėl reikalinga, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė siųstų į VLIKą žymų skaičių savo atstovų, per kuriuos nuolat galėtų atsinaujinti vyriausias Lietuvos laisvei atstatyti organas;

3. Taryba įpareigoja visus savo atstovus, kurie bus išrinkti į Pasaulio Lietuvių Seimą New Yorke, vadovautis šia rezoliucija Seimo darbuose ir pasitarmuose.

dus dėmesį patraukia dail. A. Kurausko puikiai išbaigtos, operos charakteri atitinkančios dekoracijos, kuriose iškaitai dailininko talentą. Operos vyksmas vyksta kalėjimo kieme ir pačiame kalėjime, kur veikėjai Ispanijoje, aštuoniolikto šimtmečio laike gyvena, kentčia, myli, įkalinti neteisingai beviltiškai ilgis laisvės ir gyvenimo saulės.

Ir čia drauge su operos veikėjais išgyvenim mūsų tautos likiminę dramą. Įkalinti kaliniai išvedami akimirkai į dienos šviesą iš požemių tiesia pavargusias rankas į dangų ir šaukia laisvės šauksmu ir gieda himnus laisvei ir saulei. Kalinių scena priminė kacetuose matytus žmones, darbo stovyklos vergus, vos bepaeinančius ir fiziniai sunaikintus, bet gyvenančius laisvės ilgesiu, o kalinių choro himnai ir pasakutiniojo veiksmo išsilaivinimo scena negreitai bus pamiršta.

Kaip tik visa tai ir liudija, kad ši opera nusako ir šių dienų pasaulio tragiškumą, tautų ir žmonių kalinimus vergijoje. Ši opera priminė ir mūsų tautos likimą ir ne vienam, išgirdusiam ir pamačiusiam kalinių sceną ir laisvės himnus, suspaudė širdį ir akyse sužvilgo ašara.

Ir ši opera, galima sakyti, yra puiki dovana šiems mūsų tautos sukaktuviniams metams.

Operos intriga žiūrovui taip pat patraukli. Operoje gausu duetų, trio, kvartetų, kurių skambėjimas besiklausantį neretai užburdavo savo grožiu.

Operos vadovybė "Fidelio" pastatymui sutelkė veik visas pajėgiausias mūsų menines jėgas. Marcelina, kalėjimo prižiūrėtojo dukterė - Daiva Mongirdaitė, Jaquino, kalėjimo prižiūrėtojas Stefan Wicik, Leonora, pasivadavusi Fidelio vardu -- Dana Stankaitytė, Rocco, kalėjimo sargas -- Jonas Vaznelis, Pizarro, kalėjimo viršininkas -- Algirdas Brazis, Kalinys I -- Julius Savrimas, Kalinys II -- Vaclovas Momkus, Florestanas, kalinys, Le-

onoros vyras -- Stasys Baras ir Don Fernando, valstybės ministeris -- Valentinas Liorentas (veikėjai pagal programoje sužymėtą pasirodymo tvarką).

Visi solistai tiek vaidybos tiek ir dainavimo atžvilgiu sukūrė daug gražių, giliai išgyventų ir besiklausantį žiūrovą užburiančių scenų.

Apie jų pasiektus dainavimo ir vaidybos laimėjimus plačiai kalbėjo amerikiečių kritikai ir mūsų šios operos pastatymo vertintojai. Gi eilinis operos mylėtojas širdyje išsinešė daug gražių išgyvenimų ir neužmirštamą išpūdį.

"Fidelio" pastatymas dar kartą įrodė Lietuvių Operos žmonių ryžtą, susiklausymą, neįkainojamą darbą. Operos paruošimo darbus su meile ir pasiaukojimu atliko chormeisteriai Alfonsas Gečas, Alice Stephens ir Alvydas Vasaitis. Libreto puikus vertimas Birutės Pūkelevičiūtės.

Spektaklio visumos efektingumui išgauti daug sumanumo parodė scenos techniniai vadovai Česlovas Rukuiža, apšvietėjas Kazys Cijūnėlis ir scenos technikininkas patarėjas Kazys Oželis. Grimas ir perukai -- E.J. Meekin.

Dvi su viršum valandos prabėgo gražių išgyvenimų "Fidelio" pasaulyje. Širdyje jautei dėkingumą Operos administratoriams, solistams, muzikos vadovams o ypač choro dalyviams, kurių darbu, auka ir pasišventimu dar kartą lietuvių scenon sugrįžo šauni "Fidelio" opera.

Kaip ir dera po spektaklių, kovo 31 d. Veteranų posto salėn susirinko Operos kolektyvas, talkininkai, solistai ir operos rėmėjai šauniomis pabaigtuvėm. Svečių virš 300. Vakarienei vadovauja dr. Petras Kisieliūsis. Gražių linkėjimų ir sveikinimų Operos kolektyvui pažeria gener. kons. dr. P. Daužvardis, ALT pirmininkas inž. E. Bartkus ir raštu JAV LB Centro Valdybos pirmininkas inž. Br. Nainys. Kalbėtojai gerėjosi Lietuvių Operos nueitu keliu ir šaunia dovana lietuvių kultūrai kelti.

Pats Operos vyr. meno vadovas Aleksand-

ras Kučiūnas savo šilto me žodyje prisiminė kiekvieną solistą, techninius darbuotojus, išskėlė chorų pasiaukojimą, dail. A. Kurauskotalentą, darbščią Operos Valdybą, su kuria taip sutartinai dirbės. Pažymėjo, kad jam buvęs vienas malonumas per eilę metų dirbti su Lietuvių opera ir pažadėjo savo talką ir ateityje.

Trumpu žodžiu prabilo ir dail. A. Kurauskas, išsakęs "Fidelio" sekmę ir dirbančiųjų kantrybę.

Baigiamąjį padėkos žodį Operos valdybos vardu tarė pirmininkas inž. Vilius Juška. Jis padėkojo visiems darbu prisidėjusiems prie "Fidelio" pastatymo, nusakė darbo sekmes ir nesekmes, dėkojo lietuvių visuomenei už ypatingą dėmesį ir pareiškė, kad Lietuvių Opera išaugo iš visuomenės ir ji visuomenei priklauso ir nėra bet kieno vieno nuosavybė. Skaitė ilgą sąrašą Operos rėmėjų - mecenatų, kurių šiais metais buvę daug daugiau nei praeityje. Tas rodo, kad lietuvių visuomenė savą operą myli ir jos pastangas remia. Mecenatams ir visiems talkininkams kolektyvas sugiedojo Ilgiausių Metų.

Vaišės tęsėsi ketų valandų labai jaukioje ir nuoširdžioje nuotaikoje. Keliems asmenims, išdainavusiems Operoje dešimtį metų, ir šiais metais buvo įteiktos dovanėlės. Operos kolektyvo žmonės džiaugėsi gražia darbų baigme, ryžosi paplanuoti ateities darbus. Artimiausioje ateityje kimba pakartoti "Gražiną" ir birželio 2 d. ją stato koncertinėje formoje New Yorke.

Baigdamas šias kelias trumpas užuominas apie "Fidelio", kaip eilinis operos lankytojas ir mėgėjas, nesuklysiu išreikškęs ir daugumos lietuvių visuomenės linkėjimą Lietuvių operai: Likite ir ateinančių metų slinktyje tokie pat nuoširdžiai darbštūs, susiklausę, su meile ir pasiaukojimu dirbą kilnų kultūrinį darbą, o lietuvių visuomenė jūsų pastangas suprass, šiltai įvertins ir stipriai parems, kaip ir praeities metuose kad parėmė.

O ar "Fidelio" tiko šioms sukaktuviniams metams, randame atsakymą Chicagos Lietuvių Operos žodyje: "Minėdami 50 metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, šios operos pastatymą skiriame lietuvių tautos kaliniams: tiems, kurie, mirdami kalėjimų tamsoje, veltui šaukėsi šviesos, tiems, kurių dangus buvo ir tebėra suraižytas grotų virvais, sudraskytas spygliuotomis vielomis. Ir tiems, kurių rankos nebuvo surakinotos, bet lūpos užčiauptos tiesios žodžiui išpažinti, o siela sugniuždyta nelaisvėje.

Su atgimstančio pavasario daigais ir finaline pergalės giesme tegu ir mūsų širdyse suplazda viltis -- jaunoji Lietuva, gražiausius savo metus praleidusi kalėjime, numes vergijos grandines!"

J. Janušaitis

Lietuvių Dantų Gydytojų Sąjungos narės, susirinkusios pirm, dr. A. Ruibienės namuose, vadovaujant dr. P. Vaitaitienei dirba gėles, kurios puoš stalus kartūno baliuje, įvykstančiame šį šeštadienį, balandžio 20 d. 8 v.v. Jaunimo Centre Chicagoje.

Vilties Draugijos narius ir tautinės srovės veikėjus NORA ir PETRA MITALUS, savo brangios motinos ir uošvienės

SOFIJOS UŽACKIENĖS

netekus, giliai užjaučia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos Redakcija

Mylimam broliui VIKTORUI Lietuvoje stauga mirus,

P. A. JUODVALKIENEI,
jos sūnums ir giminėms reiškiamo gilią užuojautą

K. ir E. Gaižučiai,
J. ir A. Kubiliūnai,
S. ir K. Lazdiniai,
S. ir M. Slabokai